

Yessenov Science Journal **АВТОРЛАРҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР**

Yessenov Science Journal журналында мақалалар қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде жарияланады.

Мақалалар қосарлы жабық әдіспен («соқыр») рецензиядан кейін және редакцияның рұқсатынан кейін ғана жарияланады.

Журналдың редакциясы қолжазбаның орындалу бірегейлігін лицензияланған автоматты плагиатты тексеру жүйесі арқылы тексереді. Қолжазбаны плагиатқа автоматты түрде тексеру нәтижелері бойынша толық электронды тексеру актісі жүктеледі (мақала бірегейлігінің шекті пайызы 65 %). Қанағаттанарлық нәтиже алмаған мақалалар одан әрі қарауға қабылданбайды. Журналдың редакциясы бұл туралы авторға хат алмасу үшін хабарлайды.

ЖУРНАЛҒА МАҚАЛАНЫ ДАЙЫНДАУ

Мақаланы жариялау үшін әрбір автор тәуелсіз құжаттар түрінде көрсетуі тиіс:

1. **Мақала материалдары** – мәтін, оның ішінде автор(лар)дың аты-жөні мен инициалдары, мақала тақырыбы, мемлекеттік, орыс және ағылшын тілдеріндегі аннотация және түйінді сөздер, басылым тілдеріндегі әдебиеттер, ағылшын және транслитерациялар, суреттер мен кестелер тақырыптары бар, RTF форматында бір файлда құрастырылады;

2. Келесі элементтерді қамтитын **авторлар туралы ақпарат**:

- аты, әкесінің аты және тегі;
- ғылыми атағы, ғылыми дәрежесі;
- лауазымы немесе мамандығы;
- жұмыс орны (мекеменің немесе ұйымның атауы, елді мекен);
- елдің атауы (шетелдік авторлар үшін);
- электрондық мекенжай (e-mail);
- телефон;
- Корреспондент автор.

Ғылыми атағы, ғылыми дәрежесі, лауазымы, мамандығы, жұмыс орны, елдің атауы туралы мәліметтер толық көрсетіледі. Авторлар туралы мәліметтер қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде беріледі.

1. Мақаланың құрылымы

Мақала келесі ретпен берілуі керек:

1. Бұрын жарияланбаған және басқа басылымдарда жариялауға арналмаған өзекті мәселелер бойынша түпнұсқа ғылыми зерттеулердің нәтижелерін қамтиды.

2. Мақала көлемі 6-12 бет (ғылыми шолулар, қысқаша ғылыми баяндамалар – 4-8 бет), Times New Roman – 12 шрифтті, жоғарғы және төменгі шеттері – 2 см, сол жағы – 3 см, оң жағы – 1,5 см, абзац – 1,25, жоларалық интервал – 1.

3. Мақаланың материалдары мынадай құрылымға ие болуы керек:

- ЭОЖ – жоғарғы сол жақ бұрышта;
- МРНТИ – жоғарғы сол жақ бұрышта ЭОЖ-дан кейінгі келесі жолда;
- DOI – жоғарғы сол жақ бұрышта МРНТИ-дан кейінгі келесі жолда (журнал редакторлары тағайындайды және толтырады);
- автор(лар)дың тегі мен аты-жөні (егер мақала қазақ немесе орыс тілінде жазылса); тегі мен аты (толық жазылған) (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) – ортасына DOI-ден кейін, қалың шрифтпен қойылады;
- ұйымның атауы (жұмыс немесе оқу орны), қала, ел – ортасына бір жолдан кейін автор(лар)дың тегі мен инициалдары қою шрифтпен жазылады;

- автор(лар)дың электрондық поштасы – ортасында ұйымның (жұмыс немесе оқу орны) атауынан кейінгі жол арқылы;

- Мақала тақырыбы – автор(лар)дың электронды поштасынан кейін бір жолдан кейін бас әріппен, қою шрифтпен ортасына қойылады;

- Аннотация (сөз қою шрифтпен жазылған) – мақала тақырыбынан кейін бір жол (жаңа жолда, негізделген туралау);

- Кілт сөздер (сөз тіркесі қара шрифтпен жазылған) – аннотациядан кейінгі жаңа жолда (негізделген туралау);

- Құрылымдық негізгі мәтін (кіріспе; зерттеу материалдары мен әдістері; зерттеу нәтижелері; қорытынды; алғыс) – түйінді сөздерден кейін бір жолдан кейін (бөлім тақырыбын курсив шрифтімен ортасына туралау, содан кейін жаңа жолдан қарапайым шрифтпен бөлім мәтіні және негізделген теңестіру);

- Әдебиет (сөз бас әріппен жазылады және қарамен ерекшеленеді). Бұл бөлімде пайдаланылған дереккөздер басылым тілінде жазылады – негізгі мәтіннен кейін бір жолдан кейін (ортаға туралау, содан кейін жаңа жолдағы (абзац) дереккөздер тізімі, енін туралау);

- Пайдаланылған әдебиеттер (сөз бас әріппен жазылады және қою шрифтпен ерекшеленеді). Бұл бөлімде пайдаланылған дереккөздер транслитерацияны қолдана отырып және төртбұрышты жақшада (курсивпен) ағылшын тіліне аудару арқылы беріледі – әдебиеттен бір жолдан кейін (ортаға туралау, содан кейін жаңа жолдан алынған дереккөздер тізімі (параграф), енін туралау);

- автор(лар)дың тегі мен аты-жөні орыс тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса) – ортасында, Әдебиеттерден кейін бір жолдан кейін, қою шрифтпен;

- мақаланың орыс тілінде атауы (егер мақала мемлекеттік тілде жазылса) – жаңа жолдың ортасына автор(лар)дың тегі мен инициалынан кейін бас әріппен, қою шрифтпен қойылады;

- Аннотация (сөз қою шрифтпен жазылған) орыс тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса) - мақала тақырыбынан кейінгі жаңа жолдан енімен;

- негізгі сөздер (сөз тіркесі қара шрифтпен) орыс тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса) – аннотациядан кейінгі жаңа жолдан енімен;

- автор(лар)дың тегі мен аты (толық жазылған) ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса) – ортасында, орыс тіліндегі негізгі сөздерден кейін бір жолдан кейін қою шрифтпен белгіленген;

- мақаланың ағылшын тіліндегі тақырыбы (егер мақала қазақ тілінде жазылса) – жаңа жолдың ортасына автор(лар)дың тегі мен инициалынан кейін бас әріппен, қою шрифтпен қойылады;

- Аннотация (сөз қою шрифтпен жазылған) ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса) – мақала тақырыбынан кейінгі жаңа жолдан енімен;

- Ағылшын тіліндегі түйінді сөздер (сөз тіркесі қара шрифтпен жазылған) (егер мақала қазақ тілінде жазылса) – рефераттан кейінгі жаңа жолдан енімен.

Егер мақала орыс тілінде жазылса, соңында («Әдебиеттер» бөлімінен кейін) автор(лар)дың тегі мен аты-жөні, мақаланың тақырыбы, аннотация және қазақ тілінде түйінді сөздер жазылады, содан кейін тегі және автордың (лар) аты-жөні (толық) жол арқылы, мақала тақырыбы, реферат және ағылшын тіліндегі түйінді сөздер.

Мақала соңында («Әдебиет» бөлімінен кейін) ағылшын тілінде жазылса, автор(лар)дың тегі мен аты (толық), мақаланың тақырыбы, аннотация және қазақ тілінде түйінді сөздер, содан кейін жол арқылы автор(лар)дың тегі мен инициалдары, мақала тақырыбы, реферат және орыс тіліндегі түйінді сөздер.

Мақаланың тақырыбы. Мақаланың толық атауы 15 сөзден аспауы керек.

Аннотация жеке мәтін болуы керек. Аннотация жалпы зерттеу тақырыбына емес, мақалаға – зерттеуге арналуы керек. Бұл мақаланың қысқаша мазмұны. Аннотация библиографияда формулаларды, аббревиатураларды, лауазымдарға сілтемелерді қолдануға жол бермейді. Көлемі 250-300 сөзден тұратын бір абзацта жазылады. Кейбір жағдайларда

(эмпирикалық зерттеулер үшін) тақырыпшалары бар құрылымдық аннотациялар құпталады: жалпы мәліметтер, мақсат, әдістер, нәтижелер, практикалық маңыздылық.

Кілт сөздер. Мақала 10-15 түйінді сөздермен немесе өрнектермен қоса берілуі керек. Бөлгіш нүктелі үтір (;) болып табылады.

Құрылымдық мәтін:

- **Кіріспе** кез келген мақала үшін міндетті бөлім болып табылады. Мақаланың бұл бөлігінде зерттеу тақырыбы ашылады, зерттеу мәселесі/сұрағы қойылады немесе зерттеу мақсаты тұжырымдалады, зерттеу болжамы (бар болса) негізделеді. Бұл зерттеудің қажеттілігі мен маңыздылығын (анықталған зерттеу мәселесін шешу) түсіндіру керек. Мақала аясында тек бір мақсатпен/гипотезамен/зерттеу мәселесімен жұмыс істеуге болады. Объектіні, пәнді бөліп алып, зерттеу міндеттерінің тізімін ұсынудың қажеті жоқ. Әдетте, кіріспе 1-3 бетті алады;

- **Материалдар мен зерттеу әдістері.** Бұл бөлімде қолданылған материалдар мен зерттеу әдістері мүмкіндігінше егжей-тегжейлі сипатталған. Қолданылатын әдістер мен материалдардың нақты және егжей-тегжейлі сипаттамасы, үлгінің сипаттамалары және т.б. алынған нәтижелердің сенімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

- **Зерттеу нәтижелері.** Бұл бөлімде сипатталған әдістеме негізінде зерттеу барысында алынған объективті деректер ұсынылуы керек. Авторлық зерттеудің нәтижелерін барынша толық көрсету керек.

- **Қорытынды.** Бұл бөлім нәтижелерді талдау негізінде қорытындыларды тұжырымдауды қамтиды. Қорытынды толық мәтінде жазылады.

- **Алғыс.** Зерттеуге гранттар немесе қаржылық қолдаудың басқа түрлері (және қажет болған жағдайда олардың көздері) осында көрсетілуі керек. Содан кейін зерттеуді ұйымдастыруға және өткізуге көмектескен мамандарға немесе мекемелерге алғыс айту керек. Қолжазбаларды қарауға және қабылдауға қатысқан адамдарға алғыс айтудың қажеті жоқ, т.б. журналдың рецензенттері, редакторлары және редакциялық алқасының мүшелері.

Әдебиет. Басылым туралы библиографиялық ақпарат ГОСТ 7.1-2003 сәйкес құрастырылған. Пайдаланылған әдебиеттер мақала мәтінде аталу ретімен беріледі және төртбұрышты жақшаға алынады, мысалы: [1]. Әдебиетке берілген мәтіндегі бірінші сілтемеде [1] саны, екіншісінде - [2] және т.б. қалпында. Кітаптан алынған нәтижеге сілтеме жасаған кезде оның әдебиеттер тізіміндегі нөмірі және (үтірмен бөлінген) осы нәтиже жарияланған бет нөмірі көрсетіледі, мысалы: [7, б. 157]. Бірнеше дереккөздерден алынған нәтижелерге сілтеме жасағанда әдебиеттер тізіміндегі сандар нүктелі үтірмен бөлініп жазылады, мысалы: [7, б. 157; 8]. Қолданылатын әдебиеттер заманауи болуы керек, яғни. соңғы 5-7 жылда жарияланған (іргелі жұмыстар мен материалдардан басқа). Пайдаланылған әдебиеттерде кемінде 10 позиция болуы керек. Қолданыстағы және шетелдік әдебиеттер тізімдегі жалпы орындардың кемінде 10 %-ын алуы керек. Мақаланың мәтіндегі тізімнің барлық позицияларына сілтеме жасалуы керек және керісінше - барлық аталған әдебиеттер әдебиеттер тізімінде көрсетілуі керек. 25-30 көзден артық емес пайдалану ұсынылады.

транслитерациялау <http://www.translit.ru/> веб-сайтындағы бағдарламаның көмегімен тегін жүзеге асырылуы мүмкін.

Кестелерді, суреттерді, формулаларды құрастыру. Мақалада (1) жақшадағы мәтінде сілтемелер бар формулалар ғана нөмірленеді. Кестелерде, суреттерде, формулаларда белгілерді, белгілерді белгілеуде сәйкессіздік болмауы керек. Сызбалар анық және таза болуы керек. Мәтінде суреттер мен кестелерге сілтемелер болуы керек, мысалы: «.... 1-кестеде» немесе (1-кесте); «.... 1-суретте» немесе (1-сурет). Графиктер, сызбалар және фотосуреттер мәтінге олар туралы бірінші рет айтылғаннан кейін авторға ыңғайлы формада енгізіледі. Суреттердің тақырыптары берілген: суреттің ортасында реттік нөмірі бар сурет сөзінен кейін ортасында, мысалы: 1-сурет - Сурет тақырыбы; кестенің үстінде кесте сөзінен кейін ортасына реттік нөмірі бар Кесте, мысалы: 1-кесте - Кесте атауы.

Қысқартулар мен аббревиатураларды қолдану. Мақаланың негізгі мәтінде қысқартулар мен аббревиатураларды қолдануға рұқсат етіледі. Барлық аббревиатуралар мен аббревиатуралар, анық белгілілерін қоспағанда, олар мәтінде бірінші рет қолданылған кезде дешифрленуі керек. Декодтаудан кейін аббревиатура немесе аббревиатура жақшаға жазылады. Рефератта және түйінді сөздерде аббревиатуралар мен аббревиатураларды пайдалануға жол берілмейді.

- Мақала материалдарын қазақ, орыс және ағылшын тілдеріне аудару үшін интернет-ресурстың автоматтандырылған бағдарламаларын пайдалануға жол берілмейді.

- Журналға мақала жіберер алдында материалдардың жалпы жазылуын, тиісті терминдердің дұрыс жазылуын және жұмыс мәтінінің безендірілуін және пайдаланылған әдебиеттерді мұқият тексеру қажет.

**ЖОҒАРЫДАҒЫ ТАЛАПТАРҒА СӘЙКЕС ЕМЕС МАТЕРИАЛДАР
ҚАРАСТЫРЫЛМАЙДЫ**